

TEMA: ZAVISNOSLOŽENE REČENICE

OPIS AKTIVNOSTI

Otvori interaktivnu prezentaciju ZSR i slijedi zadatke, a ovdje imaš i dodatne upute.

1. Aktivnost – Izrada umne mape

U 1. zadatku interaktivne prezentacije nalazi se pregled svih ZSR. Ovdje su ti plakatići svake rečenice posebno. Tvoj zadatak je napraviti **jednu svoju umnu mapu** koja će se ocjenjivati prema zadanim kriterijima.

UMNA MAPA – rubrika za vrednovanje			
0 – neostvareno	1 - djelomično	2 – u potpunosti	bodovi
– učenik nije točno odredio glavnu temu mape	–	– učenik je točno odredio glavnu temu mape	/2
– učenik nije točno odredio podteme, nisu vidljivi strukturni dijelovi mape	– učenik je odredio točno samo neke od podtema, struktura postoji, ali nije upečatljiva	– učenik je točno odredio sve podteme, strukturni dijelovi mape odlično su vidljivi	/2
– učenik veličinom pisma u mapi ne razlikuje glavnu temu, podteme i pojedinosti	– učenik veličinom pisma naglašava glavnu temu, ali podteme i pojedinosti nisu jasno naglašene veličinom pisma	– učenik veličinom pisma točno razlikuje glavnu temu , podteme i pojedinosti	/2
– pojedinosti su, koje proizlaze iz podtema, preopširne i zauzimaju veći dio mape	– pojedinosti su, koje proizlaze iz podtema, skraćene, ali još uvijek nije dosljedan odabir samo ključnih pojedinosti	– pojedinosti su, koje proizlaze iz podtema, skraćene na ključne riječi	/2
– tekst u umnoj mapi ne prati vodoravnu liniju oka, postavljen je okomito pa je list potrebno zakrenuti da bi se pročitao tekst	– tekst u mapi postavljen je tako da prati vodoravnu liniju oka, no negdje je list potrebno malo zakrenuti da bi se pročitao tekst	– tekst u umnoj mapi prati vodoravnu liniju oka i može se pročitati bez zakretanja lista	/2
– umna se mapa ne sastoji od crta, riječi i slika	– umna se mapa sastoji od crta i riječi, ali slike su izostale	– umna se mapa sastoji se od crta, riječi i slika	/2
– tekst mape nije čitljiv	– tekst je mape čitljiv s manjim odstupanjima i naprezanjem	– tekst je mape odlično čitljiv	/2
– učenik nije upotrebljavao različite boje u funkciji isticanja	– učenik upotrebljava boje, ali nedosljedno, bez funkcije	– učenik je bojama istaknuo strukturne dijelove mape i važne pojedinosti	/2
– učenik nije nacrtao mapu na papiru bez linija	–	– učenik je nacrtao mapu na papiru bez linija	/2
– umna mapa na prvi pogled nije pregledna i dopadljiva	– umna mapa djelomično je pregledna i dopadljiva	– umna mapa na prvi je pogled vrlo pregledna i dopadljiva	/2

PREDIKAT

PREDIKATNA REČENICA

PREDIKATNA REČENICA

Što je predikat?

Predikat je temeljni rečenični dio koji u rečenici otvara mjesto ostalim rečeničnim dijelovima.

VRSTE PREDIKATA

Primjer

Film je *da ne može biti zanimljiviji*. Dan je *da ne može biti sunčaniji*.

Što je predikatna rečenica?

Zavisnosložena rečenica u kojoj se zavisna surečenica odnosi prema glavnoj kao dopuna njezina predikata.

Veznička služba

veznik da, odnosno zamjenice: koji, kakav, tko, što

Prepoznavanje

U glavnoj surečenici nalazi se samo pomoćni glagol – spona ili kopula, predikat nije cjelovit.

pomoćni glagol spona ili kopula

- sam
- ste
- sam
- je

imenski predikat

- Ja sam **Zdravko**.
- Vi ste **moji**.
- Ja sam **spreman**.
- Aktivnosti je **dvanaest**.

- imenica
- zamjenica
- pridev
- broj

glagolski predikat

jednostavni glagolski predikat

Svaki mjesec **donosim** vam jednu aktivnost. Najmanje deset pečata **osigurati će** vam status Superzdravko.
– predikat izrečen jednostavnim ili složenim glagolskim oblikom

složeni glagolski predikat

Najmanje deset pečata **može** vam **osigurati** status Superzdravko.
– predikat izrečen modalnim glagolom i infinitivom

SUBJEKT

Što je subjekt?	Subjekt označava biće, predmet ili pojavu o kojoj se u rečenici govori.
Pitanja	Subjekt odgovara na pitanja Tko? (za živo) i Što? (za neživo).
Izricanje	Subjekt je najčešće izrečen imenicom u nominativu . U službi subjekta mogu biti i zamjenice , poimeničeni pridjevi , elazoli u infinitivu i brojevi .

SUBJEKTNA REČENICA

Nas
HRVATSKI

IZRICANJE SUBJEKTA

↓ jedna riječ

Fran voli igrati videoigre.
Tko? (Fran)

Voli igrati videoigre.
Tko? (on, Fran)

skup riječi
↓
Fran i djed Luka vole igrati videoigre.

SUBJEKTNA REČENICA

↓ rečenica

Primjer
*Tko zna, neka se javi.
Tko rano rani, dvije sreće grabi.*

Što je subjektivna rečenica?
Zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica služi glavnoj kao subjekt.

Veznička služba
Odnosne zamjenice tko, što, koji i veznik da

Prepoznavanje
U glavnoj surečenici nema subjekta.
Odgovara na pitanja za subjekt: Tko? Što?

Zarez
obrnuti slijed, nabranjanje

besubjektivna rečenica

*Pripovijeda se o tom događaju.
Oglasilo se u večernjim satima.*

Rečenica u kojoj nema subjekta zove se besubjektivna rečenica.

Subjekt se u takvoj rečenici ne može odrediti ni iz glagolskog oblika ni iz konteksta rečenice.

OBJEKT

Što je objekt?

Objekt je rečenični dio kojim se izriče predmet glagolske radnje. Objekt je dopuna glagolu. Najčešće se izriče imenicom ili zamjenicom.

OBJEKTNA REČENICA

Koga? Što?

VRSTE OBJEKTA

izravni

neizravni

akuzativ

Djevojčica piše *pjesmu*.

Udaljila se *od zvijezda*.

genitiv

dijelni genitiv

Pojela je *čokolade*.

Djevojčica piše *mami*.

dativ

Vjerujem *u bajke*.

akuzativ s prijedlogom

Govori *o pjesmi*.

lokativ

Gledam vlastitim *očima*.

instrumental

OBJEKTNA REČENICA

Primjer

Rekla mi je *da me voli*.
Znam *što misliš o meni*.

Što je objektna rečenica?

Zavisnosložena rečenica u kojoj se zavisna surečenica odnosi kao objekt njezina predikata.

Veznička služba

veznik da, prilozi kako, gdje, kad, odnosno zamjenice što, tko, koga, koji

Prepoznavanje

Odgovara na pitanja Koga?, Što?
Nastaje preoblikom upravnog govora u neupravni.

Zarez

obrnuti slijed, nabranjanje

prijedložni objekt

Udaljila se *od teme*. Piše *o životu*. Oslonila se *na nju*.

Neizravni objekt izrečen prijedlogom i imenicom ili zamjenicom zove se prijedložni objekt.

Objekt u lokativu uvijek je prijedložni jer je lokativ padež koji uvijek dolazi s prijedlozima.

ATRIBUT

Što je atribut?

Atribut je nesamostalni rečenični dio koji dopunjuje i pobliže označuje imenicu na koju se odnosi.

ATRIBUTNA REČENICA

ATRIBUTNA REČENICA

rečenica

Primjer

Saznao sam *istinu koju je dugo tajila*.

Što je atributna rečenica?

Zavisna surečenica koja pobliže označuje imenicu u glavnoj surečenici.

Veznička služba

odnosne zamjenice: koji, kakav, čiji, što, prilozi: kada, gdje, veznik da

Prepoznavanje

Atributna surečenica obično dolazi iza imenice na koju se odnosi.

Zarez

umetnuta ili naknadno dodana

VRSTE ATRIBUTA

imenica

imenički

svijet medija
film godine

ATRIBUT

neobična djeca
njegovi običaji
prvi susret

jedna riječ

pridjevni
pridjev
zamjenica
broj

Atributni skup

skup riječi

Svijet *novih i čudesnih knjiga* donosi nezaboravne pustolovine.

pridjevni atributi + imenički atribut = atributni skup

Atributni skup čini više atributa dodanih imenici da ju pobliže označe.

Primjer	Idem <i>kamo me noge nose</i> .
Što je mjesna rečenica?	Zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica dopunjuje glagol glavne surečenice kao oznaka mjesta.
Veznička služba	gdje, kamo, kuda odakle, dokle
Prepoznavanje	Mjesna rečenica odgovara na ista pitanja kao i POM.
Zarez	inverzija, umetnuta surečenica, surečenice u nizanju

Primjer	<i>Kad sam te upoznao</i> , dobio sam prijatelja.
Što je vremenska rečenica?	Zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica dopunjuje glagol glavne surečenice kao oznaka vremena.
Veznička služba	kad(a), dok, čim, otkad(a), dokad(a), prije nego, tek što
Prepoznavanje	Vremenska rečenica odgovara na ista pitanja kao i POV.
Zarez	inverzija, umetnuta surečenica, surečenice u nizanju

Primjer	Podigne ruku <i>kao da maše</i> .
Što je načinska rečenica?	Zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica dopunjuje glagol glavne surečenice kao oznaka načina.
Veznička služba	kako, kao da, kao što
Prepoznavanje	Načinska rečenica odgovara na ista pitanja kao i PON.
Zarez	inverzija, umetnuta surečenica, surečenice u nizanju

U gradu je preuzeo Flufija pa ga je uskim puteljkom odveo kući.

2. Aktivnost – Uvježbavanje: kviz

Riješi 2. zadatak s interaktivne prezentacije. Pokušaj ostvariti 20/20 bodova (igraj tako dugo dok to ne ostvariš).

3. Aktivnost – Uvježbavanje: otključavanje lokota

Riješi 3. zadatak s interaktivne prezentacije. Trebaš otključati 20 lokota (točno napisati vrstu ZSR). Zadatak koji se krije pod 21. lokotom možeš, ali ne moraš riješiti.

ZADATCI ZA UČENIKE KOJI SE ŠKOLUJU PO REDOVITOM PROGRAMU UZ INDIVIDUALIZACIJU ili PRILAGODBU

- obavezno napraviti umnu mapu i poslati je
- ostale zadatke ako želiš